

ČINNOST DELEGÁTA

SEMINÁŘ ROZHODČÍCH A DELEGÁTŮ – SRPEN 2015

ČINNOST DELEGÁTA PŘED UTKÁNÍM

Po příjezdu do sportovní haly (nejpozději 60 min. před utkáním)
kontaktovat následující osoby

- funkcionáře domácího družstva
- funkcionáře hostujícího družstva
- hlavního pořadatele
- rozhodčí

ČINNOST DELEGÁTA PŘED UTKÁNÍM

- Vede technickou poradou, kterou připravil hlavní pořadatel.
- Provede nejpozději 45 minut před utkání prohlídku SH s ohledem na soulad hrací plochy s platným zněním pravidel IHF platných od 1.7.2010 a směrnicemi ČSH (rozměry a značení na hrací ploše, bezpečnostní zóna, míra bezpečnostních a ochranných opatření, osvětlení, 15-16 sedaček na střídačce, rozhlas a časomíra, teplota).
- Provede kontrolu rozmístění reklamních ploch a bannerů ve smyslu Ustanovení o reklamě, resp. dalších aktuálních pokynů ředitele Extraligy ČSH.
- Zkontroluje, zda je zajištěno hlídané parkování pro dopravní prostředky hostujícího družstva, rozhodčích a delegáta utkání – povinnost pořadatele dle SRH.

ČINNOST DELEGÁTA PŘED UTKÁNÍM

- Dohlédne na stav šaten a sociálního zázemí. Případné nedostatky uvede do své zprávy.
- Provede kontrolu aktuálních podmínek pro případné provedení dopingové kontroly. Seznámí vedoucí družstev s případným průběhem dopingové kontroly včetně místa provedení (možno na TP).
- Společně s rozhodčími dohlédne na stav sportovní výstroje hráčů – na technické poradě provede kontrolu ortéz – tyto znovu zkontroluje při rozcvičení družstev.
- Převezme vyplněný zápis o utkání od hlavního pořadatele – elektronický zápis viz. dále.
- Provede formální a věcnou kontrolu náležitostí hráčů a všech funkcionářů zúčastněných na utkání – registračních průkazů, lékařských prohlídek.
- Zkontroluje zajištění internetového přenosu utkání přes TV-com domácím klubem.

ČINNOST DELEGÁTA V PRŮBĚHU UTKÁNÍ A O PŘESTÁVCE

- Sleduje chování hráčů a členů realizačních týmů, zda je v souladu s pravidly házené, dokumenty ČSH, obecnými zásadami fair-play.
- Aktivně zajišťuje pořádek a dodržování pravidel v prostorech pro střídání a u stolku.
- Sleduje výkon rozhodčích, zpracovává si průběžné poznámky, aby po utkání mohl provést metodický rozbor utkání a stanovit výsledné hodnocení.
- Povinně provádí vlastní kontrolní měření hrací doby, zaznamenává a kontroluje vývoj skóre utkání, časy udělených trestů a team time-outů. **Delegát přebírá ve smyslu pravidel IHF – poznámky k pravidlu 17:9 - odpovědnost za sledování skóre utkání podle pravidla 17:8.**
- **Nezbytnou výbavou delegáta jsou stopky, píšťalka a metr.**
- Sleduje činnost hlasatele – objektivitu, odbornou způsobilost atd. Hlasatel se musí zásadně vyvarovat: hodnocení výkonu rozhodčích, komentování jejich rozhodnutí, případné rozhodnutí delegáta, jednostranného, neobjektivního povzbuzování jednoho z týmů. Zásadně sděluje relevantní informace: stav skóre, číslo a jméno střelce, vyloučeného hráče atd.

ČINNOST DELEGÁTA V PRŮBĚHU UTKÁNÍ A O PŘESTÁVCE

- Sleduje a kontroluje činnost časoměřiče a zapisovatele, případně koriguje jejich chyby a nedostatky. Případná snaha Z/Č o vedení či koučování družstva je neslučitelná s výkonem funkce Z/Č a delegát jí musí v každém případě zabránit.
- Sleduje a kontroluje činnost hlavního pořadatele a pořadatelské služby, včetně úklidu hrací plochy. Specifikace způsobu úklidu hrací plochy nutná na technické poradě (po dohodě s rozhodčími).
- Sleduje zajištění bezpečnosti při příchodu a odchodu všech aktérů na/ze hřiště.
- Sleduje chování diváků. Případné nedostatky řeší v součinnosti s hlavním pořadatelem a zároveň je uvede do zprávy.
- Přijímá hrací doklady hráčů doplňujících v průběhu utkání družstvo.
- Na požádání vedoucího družstva soupeře provádí konfrontaci hráčů.
- Řídí a kontroluje provádění střelby 7m hodů, je-li nezbytná k rozhodnutí utkání. O jejím průběhu informuje všechny aktéry utkání již na technické poradě.

ČINNOST DELEGÁTA PO UTKÁNÍ

- Ze hřiště odchází jako poslední a dohlíží na odchod hráčů a rozhodčích z hrací plochy.
- Zúčastní se jako nestranný pozorovatel a zástupce ČSH případné tiskové konference. Případná porušení LP (vyjadřování se k výkonu rozhodčích atd.) uvede do zprávy.
- V zápisu o utkání potvrdí svým podpisem provedení kontroly zápisu a výsledek utkání.
- Spolu s rozhodčími provede metodický rozbor utkání, stanoví hodnocení jejich výkonu a nechá si potvrdit tuto skutečnost do zprávy delegáta. Bodové hodnocení rozhodčích provede a tomto rozboru a po jeho skončení je předá rozhodčím.
- Zprávu delegáta a hodnocení rozhodčích zašle nejpozději první pracovní den po utkání elektronicky na sekretariát ČSH (hruba@chf.cz) a soutěžní úsek ČSH ([jkq@seznam.cz](mailto:jfq@seznam.cz)) -- a případně na další určené adresy, navíc v kopii také oběma rozhodčím.
- Podrobně popíše mimořádné události, pokud k nim došlo. O těchto mimořádných událostech musí informovat dotčené osoby (hlavního pořadatele, zodpovědné vedoucí atd.)

DALŠÍ ÚKOLY DELEGÁTA UTKÁNÍ

- Všechna svá pozorování a dotazování vykonává delegát maximálně obezřetně s mírou porozumění pro místní podmínky, avšak jednotně u všech organizátorů.
- Delegát nepovolí zakázané vystupování a ovlivňování družstva ze strany trenérů a funkcionářů v trestu, pokud jim byl rozhodnutím Disciplinární komise ČSH omezen pohyb v blízkosti družstva při utkáních.
- Delegát není hlavní rozhodčí; nemůže ovlivňovat rozhodnutí rozhodčích učiněná na základě jejich pozorování dění a skutečností na hřišti. Při přerušení hry samozřejmě může delegát s rozhodčími konzultovat svá zjištění (např. měření času, vstupu hráčů na hrací plochu nebo chování aktérů utkání), případně si vyžádat jejich spolupráci.
- Delegát je oprávněn v případech vymezených pravidly házené zapískáním přerušit hru, a v případě, kdy by mohly hrozit chyby vedoucí až k oprávněným námitkám a zásadním problémům v utkání, informovat rozhodčí. Finální rozhodnutí (s výjimkou porušení ustanovení pravidel týkajících se prostorů pro střídání) však přísluší rozhodčím utkání.

DALŠÍ ÚKOLY DELEGÁTA UTKÁNÍ

- Všechna svá pozorování a dotazování vykonává delegát maximálně obezřetně s mírou porozumění pro místní podmínky, avšak jednotně u všech organizátorů.
- Delegát nepovolí zakázané vystupování a ovlivňování družstva ze strany trenérů a funkcionářů v trestu, pokud jim byl rozhodnutím Disciplinární komise ČSH omezen pohyb v blízkosti družstva při utkáních.
- Delegát není hlavní rozhodčí; nemůže ovlivňovat rozhodnutí rozhodčích učiněná na základě jejich pozorování dění a skutečností na hřišti. Při přerušení hry samozřejmě může delegát s rozhodčími konzultovat svá zjištění (např. měření času, vstupu hráčů na hrací plochu nebo chování aktérů utkání), případně si vyžádat jejich spolupráci.
- Delegát je oprávněn v případech vymezených pravidly házené zapískáním přerušit hru, a v případě, kdy by mohly hrozit chyby vedoucí až k oprávněným námitkám a zásadním problémům v utkání, informovat rozhodčí. Finální rozhodnutí (s výjimkou porušení ustanovení pravidel týkajících se prostorů pro střídání) však přísluší rozhodčím utkání.

KONTROLA HRACÍ PLOCHY

Bezprostředně po příchodu do haly by měl delegát provést úvodní prohlídku hrací plochy, která především zahrnuje:

- Kontrola branek – upevnění, sítě (další kontrolu provedou rozhodčí po úvodním rozcvičení a rozházení týmů), vnitřní sítě – reklamy na sítích v brankách jsou nepřípustné.
- Kontrola stolku časoměřiče a zapisovatele – umístění, prostorové uspořádání
- Kontrola značení hrací plochy – čáry, barevné zóny atd.
- Kontrola prostorů pro střídání
  - Počet míst – 15-16, židle či lavice s opěrou, nejsou dovoleny spartakiádní lavičky.
  - Zóna pro kaučování – 3,5 metru od středové čáry, končí prostorem pro střídání. Hráči mohou využít prostoru od středu hrací plochy do čáry zóny pro kaučování pro střídání, nikoliv pro sezení na střídačce (pokud je tak uzpůsobena) nebo delší stání. Totéž platí pro funkcionáře.
  - Příprava na uložení míčů – např. vaky. Míče by neměly být volně před střídačkou.

KONTROLA HRACÍ PLOCHY

➤ Kontrola okolí hrací plochy

- Bezpečnostní zóny – ideálně 2 mety podél autové čáry a 1 metr za brankovou-autovou čarou.
- Záchytná síť za oběma brankami – ideálně od stropu k podlaze, šířka minimálně v šířce hřiště.
- V okolí hrací plochy by se měly v průběhu utkání nacházet pouze následující osoby:
  - Pořadatelská služba vykonávající svou funkci (to není kritika rozhodčích, pokřikování na hráče soupeře atd.). Tzn. úklid hrací plochy, zabránění divákům ve vstupu na hrací plochu atd.
  - Zdravotní služba – k dispozici pro obě družstva
  - Fotografové a případně televizní kamery – nesmí bránit ve hře, způsobovat překážky, ohrožovat hráče i mimo hřiště. O jejich umístění musí delegát vědět a v případě problémů korigovat jejich umístění.
  - Není zde prostor pro diváky, management klubů atd.

VYBRANÉ KAPITOLY Z PRAVIDEL

- Družstvo smí během utkání ustanovit nejvýše 4 funkcionáře družstva. Tito funkcionáři nesmějí být v průběhu utkání vyměněni. Jeden z nich musí být označen jako „odpovědný funkcionář družstva“. **Pouze tento funkcionář je oprávněn hovořit s časoměřičem / zapisovatelem a případně s rozhodčími**
- Funkcionáři družstva mají právo a povinnost řídit své družstvo a vést ho i během utkání ve sportovním a etickém duchu a při dodržování pravidel. **Zásadně by měli sedět na střídačce.**
- Pohyb a postavení v zóně pro koučování jsou dovoleny za účelem předávání taktických pokynů, pro zajištění zdravotní péče. **V principu se může pohybovat nebo stát vždy pouze jeden funkcionář daného družstva.**
- Hráčům ani funkcionářům družstva **není dovoleno** :
  - provokujícím, protestujícím nebo jakýmkoli nesportovním způsobem (řeč, mimika, gestikulace) urážet nebo obtěžovat rozhodčí, delegáta, časoměřiče, zapisovatele, ostatní hráče a funkcionáře družstev nebo diváky;

Problémy na střídačkách a okolí hrací plochy – několik videí z lednového semináře

TECHNICKÁ PORADA

Delegát utkání ve spolupráci s hlavním pořadatelem připraví krátkou (5 – 10 minut) technickou poradou, která se koná v šatně rozhodčích nebo v jiné vhodné místnosti nejpozději 50 minut před stanoveným začátkem utkání (případě dle daného rozpisu soutěže) za účasti:

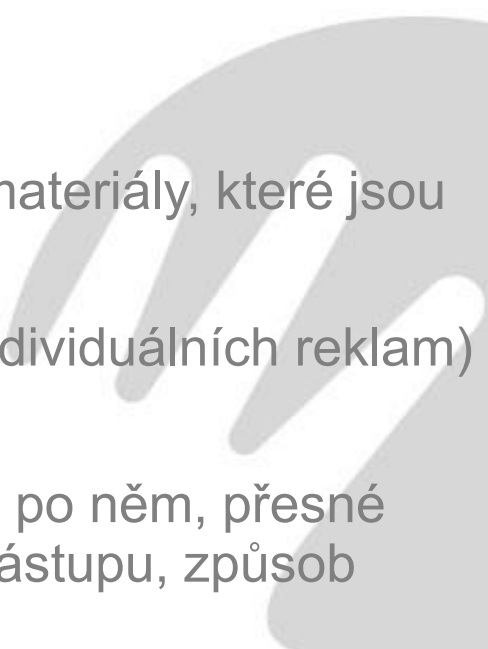
- odpovědných vedoucích obou družstev
- obou rozhodčích
- hlavního pořadatele
- případně zástupce televizního štábu
- dalších potřebných osob

Delegát je povinen se přesvědčit, že se technické porady účastní oprávněné osoby – především zodpovědní vedoucí družstev. Povolení účasti dalších osob (např. managementu týmů) je v kompetenci delegáta.

TECHNICKÁ PORADA

Poradu vede delegát; program zahrnuje následující body:

- představení účastníků;
  - kontrola barev dresů včetně brankářů a oblečení funkcionářů na střídačkách;
  - kontrola rozlišovacích dresů pro hráče v poli nasazované místo brankáře, stejně tak kontrola náhradního dresu obou družstev (s číslem či bez čísla, vždy bez jmenovky);
  - kontrola kompletnosti a správnosti výstroje družstev;
  - kontrola použitých ortéz a pomůcek obsahujících tvrdé materiály, které jsou vedoucí družstev povinni na poradu přinést;
  - kontrola umístění reklam na dresech (včetně povolení individuálních reklam) a v hale;
  - časový plán nástupu k utkání, procedura před utkáním a po něm, přesné určení nástupu družstev – čas, místo nástupu, způsob nástupu, způsob pozdravu, způsob představení atd.;
-

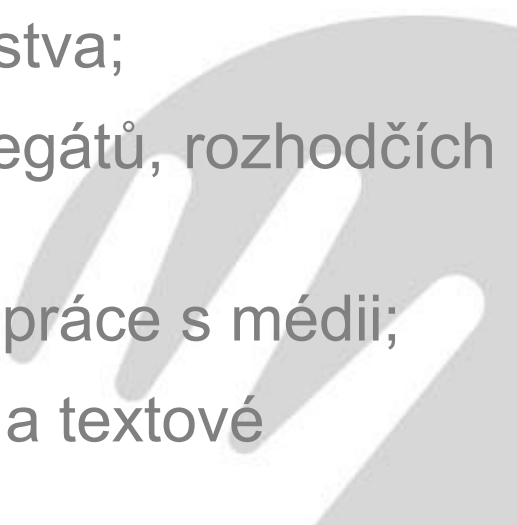
TECHNICKÁ PORADA

Poradu vede delegát; program zahrnuje následující body:

- zajištění TV přenosu a požadavky televizního štábu, možnosti použití mobilních kamer.
- v případě, že se jedná o utkání play-off (out) informuje aktéry utkání o následných krocích, pokud utkání skončí nerozhodně. Popíše průběh prodloužení (kdy začíná, jaká je přestávka, jak probíhá los atd.) a průběh provádění 7-m hodů (kdo je oprávněn k účasti, jak se provádí los, po dohodě s TV určí branku, na niž se bude házet atd.).
- v případě, že se jedná o utkání, na jehož konci má dojít k předávání medailí či jiných ocenění, informuje všechny aktéry utkání o tomto ceremoniálu. O jeho průběhu bude informován řídicím orgánem před utkáním.

TECHNICKÁ PORADA

- informace hlavního pořadatele o
    - zajištění bezpečnosti a pořádku při utkání;
    - počtu a rozmístění pořadatelů a zdravotní služby (zdravotní služba musí být k dispozici pro obě družstva v dosahu hrací plochy);
    - počtu a umístění fanoušků hostujícího družstva;
    - umístění a ochraně motorových vozidel delegátů, rozhodčích a družstva hostí;
    - tiskové konferenci a dalších detailech spolupráce s médii;
    - přípravě a kontrole online vysílání (TV-com a textové zpravodajství)
-

ZÁPISY O UTKÁNÍ

- Vedoucí družstva zadá do vstupního formuláře zápisu o utkání 5 až 16 hráčů ze seznamu družstva a 1 až 4 funkcionáře. Činí tak výběrem ze seznamu, přetažením myši nebo zadáním příjmení. Takto vyplnit zápis může kdykoli, doma nebo ve sportovní hale, nejpozději 15 minut před v systému zadaným začátkem utkání. V této době může sestavu i doplňovat nebo měnit.
- Vedoucí nebo klubový redaktor domácího družstva v téže době vyplní do vstupního formuláře také místo a čas utkání, zapisovatele a časoměřiče.
- Vedoucí družstev mohou také doplnit hráče do vytisknutého zápisu dodatečně; v takovém případě již ale přebírají odpovědnost za případné nedostatky v náležitostech hráče, které nebyly prověřeny systémem handball-net.
- Po odsouhlasení a případné aktualizaci údajů v zápisu se formulář vytiskne a dále se s ním bude normálně pracovat, t.j. delegát ho zkontroluje, vedoucí družstev jej podepíše a zapisovatel do něj bude během utkání rukou uvádět góly a další údaje. Samozřejmě lze vytisknout i další kopie zápisu např. pro novináře.

ZÁPISY O UTKÁNÍ

- Po utkání vedoucí družstva nebo klubový redaktor vyplňuje do tohoto zápisu v systému handbal-net již pouze góly a tresty.
- Při potížích s vytvořením zápisu v h-netu lze použít oficiální formulář zápisu pro 16 hráčů distribuovaný ČSH nebo počítačovou verzi formuláře, která je k dispozici na webu CHF.cz v sekci „ke stažení“. Zápisy o utkání musí mít k dispozici pořádající klub.
- V počítači vyplněný a vytištěný originál zápisu o utkání musí zapisovatel delegátovi utkání předložit včetně registračních průkazů hráčů, funkcionářů, hlavního pořadatele, časoměřiče a zapisovatele nejpozději 45 minut před utkáním. Pořadí hráčů uvedených v zápise o utkání se zapíše u obou družstev vzestupně podle čísel dresů. Mezi funkcionáři A, B, C, D nesmí být uvedena jedna osoba dvakrát.

ZÁPISY O UTKÁNÍ

- Správnost vyhotoveného zápisu o utkání ověří vedoucí družstev před utkáním vlastnoručními podpisy.
- Po skončeném utkání musí být zápis uzavřen do 60 minut podpisem rozhodčích a podpisem vedoucích družstev, kteří tak potvrdí výsledek utkání, převzetí všech hracích dokladů, včetně sdělení o vystavení provinilců do disciplinárního řízení. Uzavření zápisu spočívá ve vyplnění zápisu o utkání rozhodčími utkání na obou jeho stranách v celém rozsahu, včetně zprávy rozhodčích, uvedení data a podpisy rozhodčích. Následně vyzvou rozhodčí vedoucí obou družstev k podpisu, pokud zadní strana zápisu obsahuje záznamy o diskvalifikacích, předání osob k disciplinárnímu řízení, neplnění povinností ze strany družstva nebo poznámky některého z družstev. Pořadatel utkání bezprostředně poté zajistí, aby první i druhou stranu zápisu o utkání obdrželi v kopii vedoucí obou družstev. První kopie zápisu zůstává domácím družstvu.
- Fotokopii nebo sken zpracovaného zápisu (obě jeho strany) zašle pořádající klub ihned po jeho uzavření e-mailem na sekretariát ČSH.

Předzápasová porada s rozhodčími

Delegát by měl před utkáním probrat s rozhodčími některé aspekty utkání:

- Činnost delegáta směrem ke střídačkám, tzn. jakým způsobem bude probíhat jeho dohled nad touto částí hrací plochy, jakým způsobem bude (např. neverbálně) informovat rozhodčí (ve vhodné dobu) o případných problémech, očekávaných eskalacích atd.
- Možné problematické situace v zápase plynoucí např. z poměrů mezi oběma soupeři, jednotlivými hráči. Rozhodně nenabádá k eliminaci problematických hráčů, ale upozorňuje na nutnost prevence.
- Formu kontaktu mezi rozhodčími a delegátem v průběhu utkání – oční kontakt (po obdržené brance, při TO atd.).
- Znovu společně projdou předzápasovou proceduru, tzn. nástup, hymny, představení, pozdrav soupeřů atd. V případě, že je plánován i pozápasový ceremoniál, probere jej znovu (TP) s rozhodčími a upřesní, jak budou stát obě družstva, kdo předává ceny atd.

POZÁPASOVÝ ROZBOR

- Povinností delegáta je po utkání provést rozbor utkání. Nelze jej rozhodně nahradit jednou větou: „Nešly vám kroky“.
- Měl by probíhat v přátelské atmosféře.
- Hodnocení začínáme vždy pozitivními faktory utkání.
- Vhodnou formou rozboru je dialog, nikdo z nás nemůže vidět všechno, je možné se zeptat na důvod rozhodnutí rozhodčích a poté učinit závěr.
- Není vůbec nezbytné vypočítávat, ve které minutě kdo neodpískal kroky. Je nutné se zaměřit na utkání jako celek a probrat jednotlivé kategorie hodnocení. Samozřejmě je nutné se zaměřit i na jednotlivé situace, které měly vliv na další vývoj utkání, případně výkon rozhodčích.
- Delegát by měl být schopen nejenom na problematické situace upozornit, ale především hledat s rozhodčími důvody, proč k nim došlo (špatné postavení, nedostatečný pohyb, chybný výklad pravidel, ztráta koncentrace atd.) a samozřejmě poradit, jak se těmito situacím vyvarovat.
- Velmi důležitá jsou doporučení ke zlepšení.